13.5.2020

Puolustusvaliokunnalle ja
Hallintovaliokunnalle

Eduskunta 14.5.2020

Hallituksen esitys (31/2020 vp) eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Yksikön johtaja Sara Kajander, Puolustusministeriö ja Logistiikkapäällikkö Janne Jaakkola, Puolustusvoimien pääesikunta

Yleistä

Puolustusvaliokunta on pyytänyt puolustusministeriöltä ja Puolustusvoimilta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Hallintovaliokunta on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta hallituksen esityksestä. Tämä lausunto on laadittu puolustusministeriön ja Puolustusvoimien yhteistyössä.

Puolustusministeriö ja Puolustusvoimat ovat osallistuneet lakiehdotuksen valmisteluun. Puolustushallinnon tarpeet on otettu esityksessä huomioon.

Lausujien kanta

Puolustusministeriö ja Puolustusvoimat pitävät hallituksen esitystä kannatettavana ja hyvänä. Esitetty kiinteistöjärjestelmän uudelleenorganisointi ja syntyvä strateginen kumppanuus luovat edellytykset Puolustusvoimien käytössä olevien kiinteistöjen kehittämiselle vastaamaan turvallisuusympäristön muutoksiin. Strateginen kumppanuus ja sen sisään suunnitellut yhteiset toimintatavat antavat hyvät eväät kustannusten hallintaan tulevaisuudessa. Uusi organisointi myös luo vahvemman, osaavamman ja paremmin resursoidun kiinteistöalan osaamiskeskuksen valtiolle, mikä jatkossa palvelee muitakin valtion tila-asiakkaita.

Tausta ja puolustushallinnon tavoitteet

Puolustusministeriön hallinnonalalla laadituissa sisäisissä kiinteistöjärjestelmän kehittämistä koskevissa selvityksissä on tunnistettu kaksi keskeistä haastetta:

1) Turvallisuustilanteen muutoksen myötä havaittu tarve kehittää kiinteistöjärjestelmää tukemaan paremmin puolustusvoimien toimintaa sekä

2) Nykyjärjestelmän nopeasti kasvavat kustannukset ja kiinteistökulujen suhteellisen osuuden hallitsematon kasvunäkymä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Parhaaksi ratkaisuksi haasteisiin vastaamiseksi nähtiin yhden strategisen kiinteistöalan kumppanin muodostaminen Puolustusvoimille, yhdistämällä Puolustusvoimien käytössä olevien kiinteistöjen omistus Senaatti-kiinteistöiltä ja ylläpito Puolustushallinnon rakennuslaitokselta erilliseen, uuteen liikelaitokseen.

Kevään 2019 hallitusneuvotteluissa tarve kiinteistöjärjestelmän uudistamiseen tunnistettiin ja valtion kokonaisetua parhaiten palvelevaksi ratkaisuksi muotoutui uuden Puolustuskiinteistöt-liikelaitoksen perustaminen Senaatti-kiinteistöjen tytärliikelaitokseksi. Järjestelyn myötä valtiolle muodostuu vahva ja monipuolinen kiinteistöalan osaamisklusteri, jossa konsernin eri osa-alueet tukevat toistensa toimintaa.

Puolustuskiinteistöjen valmisteluhankkeessa Puolustusministeriön hallinnonalan keskeisiä tavoitteita ovat olleet:

- Muodostaa yksi strateginen kiinteistöalan kumppani
- Kiinteistöihin liittyvän valmiuden, varautumisen ja turvallisuuden liittäminen kiinteäksi osaksi kaikkea kiinteistöjen hallintaan liittyvää toimintaa
- Toimintamallin yksinkertaistaminen
- Toimitilakustannusten nousun pysäyttäminen ja kustannusten osuuden Puolustusvoimien toimintamenoista vakiinnuttaminen nykyiselle tasolle
- Kiinteistötiedon hallinta sekä Puolustuskiinteistöjen ja Puolustusvoimien tiedonsiirtoyhteistyö Puolustusvoimien tietojenkäsittely-ympäristöissä
- Puolustushallinnon ohjauksen varmistaminen
- Puolustushallinnon rakennuslaitoksen nykyisen henkilöstön aseman turvaaminen

Ratkaisun vastaavuus tavoitteisiin

Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien käsityksen mukaan hallituksen esitys 31/2020 mukainen kiinteistöjen omistuksen ja ylläpidon järjestely, sekä valmisteluhankkeen puitteissa tehty tarkempi suunnittelu mahdollistavat tavoitteiden toteutumisen.

Yksi strateginen kumppani

Puolustuskiinteistöistä muodostuu Puolustusvoimien kiinteistöalan strateginen kumppani Puolustusvoimien käytössä olevan kiinteistöomaisuuden omistuksen ja ylläpitovastuun kautta.

Liikelaitoskonsernissa yhteisesti tuotettavat palvelut ovat kuitenkin laaja kokonaisuus, jolla on keskeinen merkitys Puolustuskiinteistöjen toiminnan kannalta. Kriittisten yhteisten palveluiden tuottaminen tulee pystyä turvaamaan vastaavalla tavalla kuin Puolustuskiinteistöjen oma palveluntuotanto, mikä nostaa myös osia Senaatti-kiinteistöistä osaksi strategisen kumppanuuden suorituskykyä. Yhteisen palvelutuotannon piiriin ei ole tarkoitus sisällyttää turvakriittisiä toimintoja. Keskitetylle palvelutuotannolle ei kuitenkaan ole määritelty säädöspohjaisia rajauksia.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Yhteistoiminta ja valmius

Valmiuden ja yhteistoiminnan parantaminen tapahtuu käytännön toiminnan kautta ja siihen liittyvä valmistelu tapahtuu pitkälti säädöstason alapuolella. Toimintamallin suunnittelussa on painopiste ollut linjaorganisaatiomalliin perustuvan johtamisrakenteen ja paikallisen tason asiakaskokemuksen sekä palvelutoiminnan kehittämisessä.

Valmius organisoidaan osaksi kaikkia Puolustuskiinteistöjen prosesseja ja toimintaa. Valmiutta toteutetaan ja siihen liittyviä toimenpiteitä toimeenpannaan paikallistasolla. Puolustuskiinteistöjen johtamisrakenne suunnitellaan vastamaan Puolustusvoimien johtamis- ja hallintorakennetta kaikissa valmiustiloissa.

Puolustuskiinteistöjen johtosuhteet rakennetaan Puolustusvoimien johtosuhteiden mukaisesti. Puolustuskiinteistöjen asiakaspäälliköt tukevat Puolustusvoimien tulosyksiköiden toimintaa muodostamalla tilannekuvaa ja tukemalla niiden johtamistoimintaa. Puolustuskiinteistöjen paikallisyksiköiden (vast.) läsnäololla varmistetaan Puolustusvoimien hallintoyksiköiden edellyttämä tuki tilojen ja palveluiden osalta. Puolustuskiinteistöjen toiminnan painopiste luodaan paikallisiin yksiköihin, jossa Puolustusvoimien hallintoyksiköllä on yksi palveluntuottaja, jonka kanssa se asioi kaikissa toimitiloihin liittyvissä asioissa.

Suunnitteluprosesseja valmistellaan siten, että Puolustuskiinteistöjen asiakasprosessien toiminnot ovat samat kuin Puolustusvoimien vastaavat tilahallinnan toiminnot. Toimitilat vuokrataan kokonaisvuokramallilla, jolloin omistajan vastuu korostuu kunnossapidossa ja kiinteistöjen hoidossa. Tämä mahdollistaa kunnossapidon toimenpiteiden ja peruskorjausinvestointien ajoituksen kiinteistöjen terveyden ja turvallisuuden kannalta nykyistä paremmin ja kustannustehokkaasti. Yhtenäiset suunnitteluprosessit, omistajan vastuun korostuminen sekä konsernin mahdollistamat volyymiedut tukevat myös kustannusten hallintaa.

Puolustuskiinteistöjen pääasiallinen tietojenkäsittely-ympäristö on TUVE-verkko, mikä takaa tietoturvallisen kiinteistötiedon hallinnan ja yhteistoiminnan Puolustusvoimien kanssa. Tiedon luokittelun niin edellyttäessä käytetään korotetun tason toimintaympäristöjä, joiden toteutus suunnitellaan yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa.

Kustannusten hallinta

Muutoksen myötä puolustushallinto siirtyisi valtiolla yleisesti käytössä olevaan kokonaisvuokramalliin. Muutoksella ei olisi välittömiä vaikutuksia kiinteistökustannuksiin, koska pääomavuokra koostu samoista elementeistä joita Puolustusvoimien nykyisessä vuokramallissa käytetään. Pitkällä aikavälillä esitetty järjestely kuitenkin luo hyvät edellytykset kustannusten nousun leikkaamiselle. Kustannussäästöjä arvioidaan syntyvän toimintamallien tehostumisesta, tiettyjen päällekkäisyyksien poistumisesta, vuokramallin joustavan käytön kautta sekä toimitilajohtamisen keinoin.

Puolustushallinnon ohjauksen varmistaminen

Hallituksen esityksessä on kuvattu Puolustuskiinteistöjen ja Senaatti-konsernin ohjauksen periaatteet. Lähtökohtaisesti Senaatti-konserni olisi valtiovarainministeriön hallinnonalalla ja sen ohjauksessa. Puolustusministeriö ohjaisi kuitenkin Puolustuskiinteistöjä sen tuottaessa palveluita Puolustusvoimille ja sen kumppaneille. Puolustusministeriön ohjaus toteutuisi Puolustuskiinteistöjen hallituksen, sekä valtiovarainministeriön kanssa

sovittavan ohjausyhteistyön kautta. Kahden ministeriön ohjausmallin toimivuus edellyttää ohjauksesta sopimista yksityiskohtaisesti, sekä jatkuvaa tiivistä yhteistyötä ohjauksen toteutuksessa. Ohjausmallin kuvaaminen on käynnissä valtiovarainministeriön ja puolustusministeriön yhteistyönä.

Senaatti-kiinteistöjen hallituksella on merkittävä rooli koko konsernin ja sitä kautta myös Puolustuskiinteistöjen päätöksenteossa. Senaatti-kiinteistöjen hallitus myös ohjaa konsernin yhteisiä palveluita, joilla on suuri merkitys Puolustuskiinteistöjen toiminnalle. Puolustusministeriö näkee, että konserniohjauksen läpinäkyvyyden ja vaikuttamismahdollisuuden takaamiseksi Senaatti-kiinteistöjen hallituksessa tulisi olla myös puolustusministeriön edustaja.

Puolustuskiinteistöjen johtajan asema on puolustusministeriön näkemyksen mukaan jossain määrin epäselvä. Johtaja on Puolustuskiinteistöjen hallituksen ohjauksessa mutta samalla Senaatti-kiinteistöjen toimitusjohtajan suora alainen. Hänellä on toimitusjohtajaa vastaava vastuu mutta päätösvalta on hieman rajatumpi. Ratkaisun toimivuuden edellytyksenä on konsernin johtamisjärjestelmän toimintamallien tuki järjestelylle sekä hyvä yhteistyö.

Henkilöstön aseman turvaaminen

Hankkeessa ei tavoitella henkilöstövähennyksiä, eikä henkilöstön työsuhteen etuihin esitetä heikennyksiä. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen työntekijät siirtyisivät uuteen liikelaitoskonserniin ns. vanhoina työntekijöinä. Hankkeen aikainen henkilöstön tiedottaminen ja dialogi ovat olleet aktiivisia. Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien näkemyksen mukaan henkilöstön asema muutoksessa on turvattu.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi